

Tervola 23 24

KM 11280 lintukeitäänkärjen ja
KM 11703 eläinpäisen lintukeitään

löytöpaikkojen tarkastus

Esko Sarasmo 1947

Kertomus liuskelehtien kärjen
11280 ja lämpäisen liuskelehti-
kerin 11703 löytöpaikkojen tar-
kastuksesta Tervolassa, jonka
maist. Eero Saranen suoritti
28.6.-47.

Liitteenä 1 vkt.

Tervola, Koivu k., Hakala H.
Kivik. keuhkaink. 11280 sp., taas-
tolla Hakala. Miehen selän takana
rintassa oli ollut
pari keuhkasta.

93

Keuhkainkärjen oli löytänyt Hakalan työ-
väntä Arne Posio 10.10.-40 maastaan n. 40 km
Rovaniemeltä ja 1,5 km Koivun asemalta etelään.
Löytäjän opastajana kävin paikalla, Koivun
rinnepelton alaosassa 180 m talon lounaaseen
(k. sk.). Eriini oli löytynyt kytöshyönteis-
auran riillon pyrydyttä suomullaista.

Löytökohdan itäpuolella oli vielä pieni
ala nahkin alavimpaa raivaamatonta vesakkoa
kasvavaa suomulaista. Sen takana radan
kondalla maa on n. 40 m löytöpaikkaa ylem-
pää, siten maasto vierähti vielä vähäi-
sää harjanteitakin väillä murettuun n. 500 m
jäässä olevan kumijokeen.

Lanteen löydöstä maa noyose muut-
tuen hieltämälläksi. Samalla pellotokolla kuin
löytökin kolmivierymmentä metria talsan
pää oli ollut läheltäin pari pienettä
liisrauniota. Niitä isäntä ei niitä kuvannut
eikä peltoa, joka oli oralla ja helppo ter-

laidan, ilmeisesti mitään kirkkautta ei
tuleen viittäkään.

Seinärakennuksesta 75 m pohjoiseen
olevan puolen noma ja mäki melkoain päin
on loyhtikiviä ja suunnilleen joka viides
määrä on pötköluiskotia.

Käiväänkätki on ilmeisestikin raja-
löyht.

24

Löytopaikka
on merkitty
sääntöjen
määräysten
joka on
kulttuurin hä-
nen tarkas-
tustentomuk-
sestaan Ka-
runkin
kappaleen
löyhtöä päi-
kasta.

Eläinraivon tilarin (11703) oli löyhtä.
nyt muurari Kauko Mustonen n. 20 km
edellisestä etelään, 40 km Kemijoki-
joki 7 km. Tervolan kirkosta luoteeseen kor-
pimetsän raitatavalla Petronen Kotimien
asutusalueelta myöskin 1946.

Uutisraivausalueita rajoittaa lounaassa
korkea hietikkokangas. Tornanara, jonka
päästä on hietikkokangas kirkosta 10 km
hietikkä. Löyhtäjän antamien tietojen mu-
kaan on se seutu maan keuhkairteita
hietikkokangas 10 km päältä. Löyhtöpaikan
johdantoa näinä tiedot osittain
hien väjävaikeksi.

Koko asutusalueella ei nimittäin ollut
enää tavattavissa kukaan pelon alkua-
aitoina työssä olluja. Muurauksena, josta
ta kukaan ollut kysymys, arvettiin ole.

sun ylämmissä' osakuopista, jissa tiä-
ka on korkeampaa. Tarkastelin puolen-
tuomin kuopan reunamat n. 15-30 m kor-
keudella mitään erikoista havaitse-
matta.

Arveltiin, että eräs työnjohtaja
Piekkola, joka edelleen oli Terolassa,
ehkä' oli löydön aikana ollut Petoa-
mon kolmiasoa ja voisi jotain tietää. Sun-
nuntain takia on häntä tavannut ja kun
myöhemmin yritti häneen yhteyttä, hän
oli kuivassa, kun näinkin merkittävistä
muinaislöydöistä ei kukaan tielläpäin ol-
lut kuullut ennenkuin sanomalehdestä,
näyttää, että muurari Muotonen ei sitä
oikeaan tavalliseen tapaan näytellyt ja se-
litellyt, vaan pitänyt paremminkin oman
tietonaan. Siksi olisi häntä' saatava ra-
hain tietoja lisää, jotta löydön voisi sel-
vittää.

Kontusalueen läpi virtaa pieni
matalarantainen Varejoki, johon Tormäva-
ra järkkärinteidenä' koillisessa päätyy. Kemi-
joen vedenpinta Terolan asuman kohdalla
on 28 m merenpinnasta, Varejoen suulla
arviolta 30 m. Kun löytöpaikka on 7-8 km
Varejokea yläpäin, joka on melko matala,
liehii sen korkeus Tormävaaran kohdalla
n. 35 m. Vaaran puolivälin oli löytöpaikan

korkeudeksi saataisiin näin arviolta 55-65 m.
Sikomaan on ilmeisesti löydetty luota
kaakkom Kemijokeen ulottuva nolkeuna ollut
lehtona. Jos allon näillä main on aoubas.
Ja ollut niin ilmansuunnan puolesta aoun.
toin teeksi opisi paremmin Varesoen poh.
jös puolella olevan Vehmivaaran kyljet.

Oulussa tammiik. 31. p. 1948.

Ejo Sarsund